

NOVINE

Pobožen, družbeni, pismeni list za vogrske slovence.
PRIHÁJA VSAKO NEDELO.

CENA NOVIN JE:

Za domače, če jih več	Za amerikance, če jih več
vkúp hodi 2 K,	vkúp hodi 4 K 20 f,
ne samo edne 3 K.	če samo edne 5 K 40 f
Cena vsakoga falata domá je 4 filere; v Ameriki 10 filerov.	

Dobijo se
v Čerensoveih pri KLEKL
JOŽEFI plebanoši v pokoji.
Cserföld, Zalamegye.

Na té naslov se naj pošilajo: naroč
nina, glási i dári za Novine. Vsak pa
naj podpiše svoje imé, ki kaj novi-
nam naznája.

„Mladénec, stani gori.“

— Luk. VI. —

Kak posamezni, tak tudi celi národje májo takše čase, kda zaspíjo. Pa či ne koga, ki bi je zbúdo z sna, te je na slednje popádne smrtno spánje pa zvún čúde bože ne mogoči njih nišče obúdití. včasih je včino to Bog, ka je mrtve zbúdjávo. Ali vsikdár ne dela toga. Té poseo si nihá na tisti velki dén, kda vsi stánemo ino mo mogli pred celim svetom čúti svojo usodo.

Telovna smrt je ne nájveksa ne sreča na sveti. Záto Bog ne rešávlé lúdi telovne smrti zvún, kak so té nisterne čúde, štere vidimo v vsétom pismi ino v življenji svécov. Já druga smrt, štera je nezmerno nevarneša, záto ka z njé po tom življenji ne več stanenja. To je pa smrt dúše, vekivečen pekeo.

Što vüpa tajiti, ka so národje Europe vu tej slednji časaj polúbili dúševno smrt? Što vüpa tajiti, ka so se grehi širili med nami, šterih so lúdjé inda nanč po iméni nej poznali? Smo nej vidili neverno gospodo i slabo mejko lústvo na vse kraje? Što je slúžo Bogi z celoga srcá, z cele dúše, zevse moči? Knige, novine, málovine, šole so širile nevernost. Sv. matercékev je zaničávo vsaki tepeš. Nedužnost i pobožnost sta med nami ne mele več poštenjá. Či je što komi dobro reč povedao, se je ov samo z regetao med njim ali se je obrégno na njega.

Pa glejte, Bog se je oglasó rekoči: „Mladénec, stani gori.“ Oglásó se já: „Europa, že si vu krili šatana, že ščés zaspati vu grehi, stani gori.“ Pa je to skričao z germéčimi štúkami neprijátelov i glejte mladénec stanjúje. Komi je lepa reč dúšnevesti ne valála, tistoga búdiš nevolá boja pa začne moliti.

Že zná roké vkúpsklenjávatí, že prigible trda kolena, gizdav šinjek se že nagne pred Bogom pa smrtnoga spánja sen začne iti z njegovih očih. Spreglednoli smo. Cerkvi so pune, velki i máli, zmožni i nevolni, bogáci i siromácje v ednom rédi klečimo ino prosimo Bogá, naj nam správi mir, naj odvrné od nás grozovitnosti boja.

Bog pa kak či ne bi čúo. Nej se ešče spunila njegova mera. Dosta več smo pregrešili, kak pa ka bi tak zlehka i náglo znali pokoro včiniti. Nej so šče vse roké sklúčene, ne šče vsa kolena i vsi trdi šinjeki prigjeni. Ešče izda so, ki ne poznajo Gospodára bojnih trum ino se norčárijo z tistih, šteri njega na pomoč zezávajo.

Záto ščéte mir? Želete iz srca, naj henja grozen boj? Na kolena! Šinjek prignoti, delati pokoro, to nam je potrebno — te bo mir.

Ka valá grešnoga človeka molitev? Što poslúhne neprijátela? Od Bogá pa želete, ka vas naj čúje te, kda ste ga malo prle znova razžalili?

Njegova teška roka je nad nami pa mo jo čútili tečas, dokeč se srca ne spoterejo vu čútenji i močnoj volí práve pokore.

Milostiven púšpek so nam odrédili pobožnosti za mir i za zmágo naših šeregov: Pa či ne bi odrédili, te ne bomo mobili? Ne samo molili, nego pred vsem drúgim pokoro delali. Bog nas búdi, stánemo z smrtnoga spánje, pa kda mo z očiščenimi i pokornimi sreami molili, te se razvedré podnébje domovine, boj se vtiši pa pri blagoslovi mira mo šli dale vsaki po svojem posli rekoči: „Roka boža je med nami, pohodo je Bog lústvo svoje.“

XV. Benedikt.

Kda smo preminočo številko „Novin“ pisali, smo z močnov verov vu božoj sprevidnosti trdili, ka je zobstom veselje neprijátlov sv. matercerkvi, ár naskori dobimo novoga pápo. Pa naša vera nas ne vkánila. Med tiskanjom „Novin“ je prišeo veseli glás, ka je novi pápa zebráni vu osebi *Della Chiesa Jakopa*, ki je imé: XV. *Benedikt* vzeo gori. Za volo máloga prostora pa krátkoga vremena smo samo nakráci naznanili novo veselje našim čtevcom v preminočem številu. Stem vekšim veseljom se páščimo zdaj zadosta včiniti radovednosti naših čtevcev, ki bi gvúšno dosta radi znali od osebe novoga pápo.

V preminočoj številki smo popisali na kráci, kak se vrši zebiranje, pa kak radovedno čáka, lústvo dim šteri naznája či já pápa, ali ne. Na trétji dén zebiranja, po desétom voteranji se na tenci, pa belo zdigávo gor té dim od Sixtin kapele, okoli štere se zebiranje vršilo. Z velikim veseljom se napunila vu vročini opoldešnjega sunca nemirovno čakajoča vnožina, kda je to znamenje ovarala. Pa kak se nebi veselila, kda vu teh žalostni časaj zvedí veselje, kaje sv. Maticerkev več nebrez vidlive gláve, ka smo ne duže sirote, ár mámo znova očó, k komi se z vüpanjom lahko obrnémo zdaj, kda tak vsigdi samo žalost vidimo, joč čújemo.

Ob pol ednoj se zdigno gor beli dim, oznávajoč velko veselje. Malo potom so se pa prikázali della Volpe kardinál ino naznanili: Mámo pápo, Cardinala, Della Chiesa Jakopa, ki si je imé zvolo XV. Benedikt.

Pri desétom voteranji je dvátrétjiva tála votumov dobo Della Chiesa Jakop. Nato so 3 kardinálje znova preiskali voteranje. Kda so vse vredí najšli, so novozebránoga naprejsprevodili

ino ga opitali, či sprime ponūjeno část. Na to so opitali, kak se šče zvati. Potom so ga obleki v pápeško obleko.

XV. Benedikt, so potom v církev sv. Petra šli kde jih je vnožina z velikim veseljem sprejela. Té čas so vsi zvonovje donili. Novi pápa so pa mesti in sveti blagoslov delili. Potom pa se v svoje hiže povrnoli.

Po zebiranji so z Rima na vse kraje nesli brzójavi veseli glás. Rimske novine so včasí glásile mesti novico ino objávile túdi življenjepis novoga pápo.

Mi pa, ki smo z goréčimi molitvami prosili Bogá, naj nam kem hitrej dá novo glávo, zdaj z onov istov gorečnostjov dajmo hválo, ár je poslūhujena naša prošnja.

Življenjepís novoga pápo.

Della Chiesa Jakop je rojeni leta 1854-ga novembra 21-ga z grofoske rodovine. Roditelje so bili Della Chiesa Jožef grof i Migliorati Johanna grofica. Mládi Della Chiesa Jakop je obprvim domá v rojstnom mesti, Genovi opravo gimnazíalske šole, po tom pa túdi domá na glasovitno vseučelišče se spisao, gde si je naslov „doktor“ spravo s svojim znánjom.

Naskori po zvršenji vseučeličnih šol je v semenišče stopo, štero se „Collegio capranico“ zvalo. Tú se je včio bogoslovje. Leta 1868. dec. 21-ga je za méšnika posvečeni. Od toga vremena se ešče bole mrlivo včio mládi méšnik ki je zandrūgim imenitne službe dobo pri pápeškom dvori.

1907-ga dec. 16-ga je od X. Piusa v Bologno za éršeka, — nadpūšpeka bio imenūváni imeniten Della Chiesa Jakop pa sami pápa X Pius so ga za pūšpeka posvetili. Ešče na vékšo část je pa podignjeni od pokojnoga pápo tekoče leto mája 21-ga, kda je za pápeškov nájvékšo část dobo vu sv. Matericérkvi, náime kardináliško. Pa božemi sprevidenji se tak vidlo, ka naj vu krátkom časi ešče više pride vu njegovoj službi. Dobo je část, od štere vékše ne na toj zemli, pa túdi žmetneše ne. Molimo záto vsi, ki smo prvle že molili za novoga pápo, naj z božov miloščov modro vodi proti nebeskomi veselji v celom svojem življenji, posebno pa zdaj v tej nevarni časaj!

Kronanje novoga pápo.

Szept. 5.-ga v soboto so kronali novoga pápo. Tá slovesnost se návadno v nedelo ali v svétek vrši, ali pápa se ogoti ščéjo vékše slovesnosi, záto je zdaj delaven dén koronanje, štero se na pápovo želo z čela prosto vršilo. — Novi papa so Dominico Ferrata kardinála za državnoga tájnika vōimenūvali.

Boj na vse kraje.

Nájveč lūdih si je tak mislilo boj, ka vojske pribežijo vkūp se spostrelajo v kakšoj jami pa te eden ali drugi odbeži pa je boji konec.

Zdaj vidimo, ka je boj ne tak. Celi mesec je potreben, dokeč se vojske tá správjio, kde so potrebne z celov svojov municijov pa zevsim živežom. Pa kda so tam, te šče dugo trpi, dokeč vojska zvedi, kde je neprijáteo, v šterom kráji, ga je več i v šterom menje. To zvedávajo po spijonaj, od lūstva, štero v tistom kráji stánūje pa nájbole z svojimi jaháčami. Konjenike pošlejo vō 50, 100 pa šče več, naj idejo naprej pred njimi 40—50, včasih 100 kilometrov pa či nájdejo neprijátelske šerege, te je pretirajo, ali sami se obrnéjo nazáj, či je neprijáteo močneši. Z temi se lahko zgodi ka je neprijáteo zagradi, pa morejo orožjé dolizdevati, ali pa se z velkov zgūbov skoz zbiti nazáj k svojim. Či dolizdevlejo orožjé, te pa je vlovijo ino je odpelajo v neprijátelsko držánje.

Za jaháčami se rivle pomali peška vojska naprej vu vékši, ali ménši razdelkaj. Odzaja za tov vojskov idejo štūki, šteri se správjio na kakša vísiša mesta, odkod lahko prek svojih šeregov strelajo na neprijátela ino tak podpirajo svojo vojsko. Za tejmi so te drugi šeregi, kí živež vozijo, betežne ranjene odvážajo, se za municijo (krugle, práh, obleko i dŕūgo orožje) skrbijo. Pa to vse je tak razdeljeno, ka vsaki šereg má vsa potrebna.

Za to so šeregi ne v ednoj trumi, nego so razdeljeni po dugoj liniji. Zdaj tak čtémo v novinaj, ka so naši šeregi proti Rusi na 400 kilometrov dužine razdeljeni. To je tak duga linija skoro, kak širina celoga vogrskoga držánja.

Kak pa te takši šereg vodijo? Vsaki oddelek má svoje prednje. Tej so z telegráfom i telefonom prikapčeni z prednjim voditelstvom. Majo túdi jaháče i automobile, ka či bi neprijáteo kde telefon, ali telegráf prtrgno, te bi z temi pošilali edenovomi gláse okoli po dŕūgih potáj. Nūcajo za té posel zdaj že túdi zrákoplove, zráčne ládje.

Prednje voditelstvo je kakših 40—50 kilometrov odzaja za celim šeregom, štero má na ednom velkom stoli vōprestreto mapo tiste cele okolice, kde so naše i neprijátelske vojske razdeljene.

Na toj mapi je vsaka graba, vsaki grm gori. Zdaj na mapo zdevlejo mále zastave na tista mesta, kde regimentje stojijo. Kda dobijo glás ka šteri regiment dale naprej prišeo, ali nazdrt

odišeo, te zastavo na mapi tá prede-nejo. Pa tak vidijo noč i dén stáliš celoga šerega. Či zdaj potrebna kde pomoč, te tá telegraferajo, odkat lahko tao šerega vkraj vzeme, naj ide ovim tá i tá pomágat.

Kda že vidijo, ka je neprijáteo gori postavio svoje linije, te se začne boj po celoj liniji. Od voditelstva te telegrammje idejo na vse kraje, šteri vsakšemi táli vojske naznánje dájó kama tá se má obrnoti proti neprijáteli. Vsakomi oddelki imenūjejo edno mesto, kama more neprijátela nazájporinoti.

Či se té račun posreči, te pišejo, ka smo neprijátela zbili — či pa on naše porine nazáj, te právimo, ka smo mi biti. Samo ka pri vsakom bitji má zgūbo vsaki táo. Dostakrát tisti, šteri obláda, več lūdih zgūbi, kak on šteri je biti. To že boj tak pela z se-bom. Pa či zdaj, pravmo, mi tak neprijátela pretiramo pa on nazáj potégne svojo vojsko, je boji záto nej konec, ár on na 100, ali 200 kilometrov pá znova goripostávi svoje linije ino znova začne boj. Naši túdi nemrejo kakštéč za njim bežati, ár se zná zgoditi, ka bi na ednom kráji naprej odišli, na dŕūgoj stráni pa názdrt pa bi te tiste, šteri so preveč naprej, neprijáteo vkraj odrezao od svojih pa bi je vlovo. Pa morejo se skrbeti túdi, ka se za njimi mostovje, razdrete železnice, poti, telegrammje nazáj poprávijo, ovači nemrejo živeža pa municije dobiti pa odgláda ali pomenkanja orožjá prejdejo ali pa záto, ár brezi zapovedi ne vejo kama med lūdskimi vojskami!

Za to boj dugo trpi.

Na Francuskom

so že nemci daleč notri prišli. Belgium je celi njihov zvūn Antwerpen potrdjenoga mesta. Vojska jé prišla doli po obládanji Amiens, La Fere, Laon i Reims trdnjáv do mest Oreil i Villers, štera so samo 50 kilometrov daleč od Parisa, glávnoga mesta Francuskoga. Francuski ministerium je že odišeo z Parisa v Bordeaux pa prebiválci zmožneši túdi bežijo z mesta. Siromaško lūstvo se pa reberi proti vládi zakaj je šla Srbom i Rusom na pomoč, ka so zdaj te oni nájprle biti.

Potrdjeno mesto Maubeuge (Mobōž) je spadnolo sept. 7-ga. Nemci so 40.000 francuzov vlovili, pa 400 štūkov vkraj vzeli.

Na izhodnom Francuskom nemci zdaj začnejo močneše delati proti trdnjávam Verdun, Toul, Epinal i Belfort, štere so že z veloma spadnole. Kda té trdnjáve spádnejo, tē de pol Francuskoga v nemških rokaj.

V Angliji se národ túdi gible proti vládi, zakaj je francuzom pomoč dála, ka so nemci včasí zbili na pomoč poslane angleške konjáče pa pešce ino so jih vnogo spolovili. Angleži so že 15.000 vojakov zgúbili.

Na rusoskoj meji

nemci ido proti Varšoviji. Lodz so že obládali. Dankl generáliš z svojim od delkom našega šerega že Ljublin strela, štero mesto či dobimo, te naednok raztrgnemo dve železnici rusoskivi. Auffenberg generáliš je pa zbio ruse pri Komarowi vu ednom bitji, štero je seden dni trpelo pa zdaj ide proti Cholmi. V izhodnoj Galiciji je rususki šereg na austránskoj zemli. Glávno mesto Galicije Lemberg je v njegovih rokaj, ár naša vojska bole na sever stoji pa či de boža vola, te naskori na dvá tála raztrgne pri Lubljina pa Cholmi rususki šereg tak ka jūžni tao ne de mogeo naprej pa ne nazáj.

Pri Lembergi se je v sredo novo bitje začnolo.

Na Srbskom

vékšega bitja ne bilo. Na črnogorskoj meji je Pongrác major z svojimi pri Bileci pretirao crnagorce, ki so šteli mejo prestopiti pa njim je eden potrdjeni breg vkrajvzóo. Drūgo se tam ne zgodilo, ár je vojske vékši tao na Rususkom.

Tak ide boj na vse stráni. Po morji se bijejo túdi na vse kraje vojne ládje neprijátelov, kde se nájdejo, ali vékšega bitja tam ne bilo nindri.

Ranjencov i vlovlenih neprijátelov so že vnogo pripelali v različne tále držánja. Vlovlenci se veselijo, ka je prej mí ne spokolemo, kak so si oni mislili. Ranjenci naši so pa vsi navdūšeni pa vsi tak prāvijo, ka či odzdrāvijo, do radi šli nazáj, ka pokážejo naprijáteli malo moči!

Mí domáči delajmo pa molimo, oni pa naj bránijo nás i naša imánja, pa Bog daj, ka bi blagoslov hodo znjimi do popunoga míra.

Velka zmaga pri Mitrovici.

Na srbskoj meji, poleg Mitrovice je naša vojska slavno zmago mela. Vlovljeno ali vorojeno je 12 jezér srbov. Zgodilo se je pa etak.

Septembra 5-ga je naš šereg od vode Save 4 kilometre nazaj se potegno za mesto Mitrovica. V noči so naši začnoli znamenje davati srbov, ki so na ovom kraji meje bili. Srbi so mislili, da njihovi špijoni njim davajo znamenje pa je zovejo.

Za ništere vóre so začnoli prek Save se vlečiti. Kda so nindri nej najšli

neprijatele, so prek zvali celi svoj šereg. Timok-ova vojska je iz ladj hitro moste napravile po vodi, pa do gojdne je okoli 12 jezero srbov prek prišlo na Vogrsko.

Na to so naši hitro začnoli strelati, srbe od vseh krajev okoli zagradili. Štúki so zaničili njihove moste. Tak so srbi nej mogli nazaj. Branili so se, ali zobston. Šest jezer se jih je podalo, dve jezero v Savo vtopilo, ovi pa so potegnoli proti varaši India, ali naši so je tirali pa ništere vmorili, drūge pa vlovii.

Glási.

Čúli smo, ka se nájdejo nespametni lúdjé, ki gučijo, ka „Novin“ nesmi čteti, ár ki de je čteo de notri zapreti. Ne samo dūndek, nego ešče vékši hūdobneš je, ki takše guči. „Novine“ je državna oblast dopústila izdávati pa či bi kaj nedopúščenoga bilo v njih, je niti nebi smeli vódati. Samo ka v naših novinaj ešče nikaj takšega ne bilo pa túdi nede. Záto ne trbe vervati takšemi nespematnomi guči, menje pa ešče se strašiti, či rávno tisti, ki té gláse nosi trdi koler má. Ka nam državna oblast dopústi, tisto nam prázne gláve modriásje nemrejo v krajvzėti. Spametni bojte!

Prvi mrtvec v boji z bogojánske fare je strehovski Kolossa Jožef, ki se je proti srbov vojuvao.

Sept. 4-ga so rususke voznike pelali skoz Szombathelya, ki so rusom naznanili gibanje naše vojske. Bilo jih je 600 med njimi túdi ženske.

Svák trononaslednika Pármanski Felix se je samovolno gláso pri vojaštvu, kde so ga kak prostoga vojaka gorivzeli. Kda se navči potrebne vaje, de šo na bojišče.

Ranjenci so túdi že med našimi slovenskimi dečkami. Z Bogojine je Horváth Ferenc bio prvi, koga so že njegovi pohodili v sopronskoj bolnišnici. Streljeni je na šinjeki, kde njemi že rana celo za celila, pa na pleči mārano, štera njemi túdi celi. Eden drūgi z Bogojine pa roko má prestreljeno pa v Beči leži. Z Renkovec túdi známo za ednoga ranjenoga.

Od teh je gvúšno, ár so sami domo gláse poslali. Ne pa trbe vervati vse ka lúdje gučijo. Či bi po njihovom bilo, niti eden nebi živ ostao tak je kolejo lažlivci.

Že pá beli punčuli. Či nebi živeli v tak žalostnih časaj, bi se mogli sme-

jati, tak čúden glas smo dobili z Lipovec. Pišejo nam najmre, ka je par liposkih deklin v velkoj nevoli. Zakaj so pa v nevoli? Jej, lúdje boži, to nanč ne pitajte. V nevoli so zavolo belih punčulov. Tej so se njim zamazali, pa zdaj nevejo, kak je more „zbiksati“, ka bi nazaj beli postali. Kušale so že vsakojáčke reči, pa je bilo vse zaman. Nej je valalo nanč smetano, s šterim so si je že túdi hapile mazati. V toj velkoj nevoli so se nazadnje podale k ednomi izraelskomi trgovci pa so njega pitale, ka naj činijo, ka do njim punčuli nazaj beli. Té sin izraelov njim je pa túdi nej znao povedati, ka bi naj delale, ka bi se njim žela spunila. Obečo pa je, ka de pisao nekam v nekšo Norlavo Bedarijo pa pozvedi, kak se „biksajo“ beli punčuli. Te odgovor zdaj lipovčarke težko čakajo. — No, mi na to zdaj samo telko zapomlimo, ka či bi naše deklina — nej samo lipovske, nego túdi deklina po drūgih vesnicaj, štere se v zádnejem časi tak gizdavo začnejo oblačiti — či bi te deklina znale kelko strahote pa groze morejo ravno v tom časi prestati naši vojaje na bojišči, pa či bi si znale premisliti, kelko nedužne človeče krvi se zdaj tam prelevle, potom se te naše deklina, pa túdi nešterne ženske, za pravo istino nebi tak gizdile, kak to delajo zdaj.

Ogenj v Beltinci. 5-ga na véčar je ogenj bio v Beltinci. Cipoth Matjaša hiža je zgorela. Kak je ogenj vóprišeo, je nepoznáno.

Dnes je na Búkovnici, v bogojánskoj fari proščénje. Té dén je túdi pri Bedeniki proščénje. Na Tišini je pa v tork, na Málo Mešo bilo.

Prazne reči. V vojnom časi se vseli širijo babjeverska prerokúvanja pa vsakojáčke laži. Pripovedavlejo se grozni dogodki, s šterimi se lústvo samo straši pa se med njim dela nemirovčina. Tak se godi zdaj túpi po naših vesnicaj. Človek čuje med prostim lústvom vnožino praznovernoga prerokúvanja pa ešče več laži. Vnoge osebe drūgoga dela nemajo, ka samo takše prazne reči semtam nosijo. Opominamo zato vse svoje p. čtevce, naj takšemi babjeverskomi prerokúvanji nikaj ne verjejo, pa naj se ne dajo strašiti od nikših zmišlenih pa lažljivih dogodkov. Mi bomo že skrbeli, ka se v naših novinaj objavijo vsi važnejši dogodki z bojišča, pa ž njih vsaki zvedi, ka se je v resnici zgodilo. V ništeri mestah so že takše lažlivce, šteri vse vkūp melejo, pa lúdi sagajo, v temnico zaprli. Pa to se lahko komi šteč] zgodi, što nore guče polaga.

Nej trebe več potnih svedočanstev.

Od časa splošne mobilizacije je civilno prebivalstvo nej smelo na železnica potovati brezi potnih svedočanstev: Zdaj je znova dovoljeno, ka potniki brezi takših svedočanstev lejko potujejo.

Osmero sinov poslao k vojakom.

Z Šoprona je kmet Unger poslao 8 sinov v vojsko. Tudi deveti njegov sin bi rad šo, pa zavolo betega nemre. Oča je jako veseli, ka je telko vojakov dao krali, pa šegavo pravi: „Za domovino se more prinesiti vsaka žrtev!“

Dári naših slovincov. Iz Žižkov:

Ciglár Mila 1 k. prt, capo; Hozjan Matjaš 1 k., Kramar Ivan 1 k., Ritlop Klara prt, 2 hlače, 2 robači; Lebar Verona prt, sad; Kolarič Marijanka 1 k., slive; Farkas Ana slive; Golob Eva 50 fil., Törnar Ana 1 k., Prša Janoš 1 k., Bomblek Verona 34 fil., Sobočan Matjaš 1 k., Horvat Ana slive; Žižek Verona 1 k., Čurič Magda 1 k., Horvat Ana 2 k. Iz D. Bistrice: Kreslin Marija 2 k., Tkalec Kata 1 k., Kelenc Ivan 1 k., Kolenko Ana 1 k., Koren Magda 1 k., Koštric Ana 40 fil., Marton Štefan 1 k., Lebar Kata 60 fil., 2 capi; Lebar Martin 60 fil. Iz Sr. Bistrice: Ščrbič Marijanka prt; Horvat Lena prt; Kelenc Ana prt; Horvat Kata 1 k., Lebar Matjaš 1 k., Hren Ivan 1 k., Kocet Marijanka prt; Djörek Mila 50 fil., Štimec Jožef 10 k., Kreslin Marija slive. Iz Čerensovec: Halász Bára prt; Horvát Roza 2 rob., Ritós Peter 6 k., slive; Horvát Verona 10 k., slive; Salaj Verona 1 k., Golinar Lovrenc 2 k., prt, capo, 2 robači, 1 hlače; Franc Orsa 1 k., Horvat Mariča 2 k., Rós Ana 2 k. 40 f., Kovač Matjaš 1 k., Tomec Jürj 4 prté; Tkalec Štefana žena 2 k., prt; Plej Kata 2 k., Kolenko Ivan 1 k., v cerkvi najdena 1 k., Plej Jožefa žena 2 prta, robačo, sad; Žoldoš Verona prt; Plej Martina žena 2 robači, prt, capo; Cigan Ivan sad, Bačič V. Marija prt, hlače. Iz Nedelice: roze 6 k. 20 fil. Iz Trnja: Šarjaš Treza prt; Hozjan Štefan slive: Stanko Julia 1 k., Kolenko Marijanka 2 k., Kolarič Mihala žena slive; Cvetko Marija 1 k. Iz Brezovice: Špilak Jožef 40 fil. Iz Adri-janec: Jeneš Marija 1 k. Iz Gumilic: Režonja Geta, Novák Ana i Bára sad. Iz Gederovec: Edšidt Štefan 5 k. Iz Hotize: Bogdan Bara prt, Kohek Ana 40 fil., Bohnec Jožef 40 fil., Bernar Ana 40 fil. Iz Gornje Bistrice: Ivko Jožef 2 k., prt; Krampač Števan 1 k., Gerič Štefana žena prt, 2 robači, 5 cap. Iz Türnišača: Püčko Bara 1 k. Iz Dolnje Lendave: Solar Števano žena 40 fil., prt, 2 capi, robačo; Modrica Januša žena 60 fil., Komár Martina

žena 1 k., Levašič Mihál 1 k., bratovina slovincov dolnjelendavskih 2 k. Iz Male Polane: Radošič Štef žena 40 fil., Hozjan Ana 20 fil., Matjašec Maria 20 fil., Žalig Magda 1 k. i prt; Cigan Štefana žena 1 k., Balažic Mihál 1 k. 20 fil. i prt; Horvat Jožef 1 k. 40 fil. i prt; Gabor Štefan 1 k. i prt; Horvat Marija 20 fil., Žalig Štefana žena 50 fil., Škrban Antona žena 40 fil., Szép Jožefa žena 20 fil., Špilak Ferenca žena 20 fil. prt; Gábor Ana 1 k., slive; Horvat Štefan mlajši 1 k. i prt; Gjörköš Jožefa žena 20 fil., prt; Vouri Matjaša žena 1 k., Horvat Marka žena 20 fil., Gerič Kata za 2 roži sv. Oršole 2 k., Horvat Štefana, Gerič Marka, Horvat Štefana, Hozjan Štefana, Balažek Jožefa, Gabor Janoša žena prt; Horvat Jožefa sči Treza prt; Zver Ivana žena prt i slive; Püčko Ana prt; Radošič Kata prt; Hozjan Ana slive; Lebar Marija prt, slive; Cigan Roza z G. Bistrice 2 prra, 1 brisačo; Hozjan Manja z Trnja 2 hlače, 8 robač, 7 cap, prt; Glázar Marija z Šalamenec prt; Jerjek Ana od Sv. Sebeštjana prt; Tretjeredniki od Sv. Sebeštjana 7 k. 40 fil., Pétek Štefan z V. Polane 1 k., Šipclin Martin z Čerensovec slive, prt; Korongi Štefan z Kroga 20 fil., Žalik Anton z Čerensovec 3 k., Stolna drižba z Čerensovec 1 k. 93 fil.

Oprave i sada je 11 velikih zavitkov prišlo vkup, penez pa 265 k. 93 fil. 160 koron je položeno v hranilnico beltinsko za one naše vojake, ki hromi pridejo z boja i za sirote spadjenih, drugo vse je pa odposlano družbi „Rdečega križa“ v Budapešt i Szombathely. Potrebne potroše, naj ranjenci več dobijo, nosijo „Novine“. Vsem darovnikom povrni dobri Bog! Dari se i nadale bodo jemáli.

Gospodarstvo.

Nekelko reči od globokoga oranja.

Kak globoko moremo orati, to se ne ravna samo po nameni, šteroga ščemo dosegoti, nego tudi po rodovitnosti zemle. V mnogih krajih je navada, ka komaj 10 do 12 cm. globoko orjejo, v drugih krajih se pa orje 20 do 25 cm. globoko. Či že v menšoj globočini pri demo do nerodovitne mrtve zemle, se ne prepórača, ka bi se brazda jako poglobila. S tem pa zato ne pripóračamo plitvoga oranja. Vnogi kmet misli, ka se z globokim oranjom samo živina mantra, pa ka se s tem napravi tudi zemla nerodovitna.

Pametno poglobljenje brazde pa pomeni vsigdar zboljšanje kmetstva, pa

nam povekšavle rodovitno zemlo. Samo po sebi se pa razmi, ka z globokim oranjom more biti zvezano tudi obilno gnojenje, ka do tudi globokejšje plasti zemle mele dati rastlinam zadosta hrane. Či se orje 10 do 25 cm. globoko, se z tem razširijo korenine, pa se voda hitrej razdeli, pa jo zemla tudi duže časa obdrži. Z toga vidimo, ka je globoko oranje bolše od plitvoga nej samo v suhom, nedo tudi v mokrom leti. Za globoko oranje pa trbe dobro zemlo, močnejšo živino pa dobre plüge.

Najbolše je globoko orati pred zimov, ka zimski mraz dobro zrahlja zemlo. Na sprotoletje se nato dobro pognoji z živinskim gnojom, pa či nakanimo sejati okopavine (kukorico, krumplice), detelico ali kakšo drugo krmsko rastlino, moremo pognojiti tudi z umetnimi gnojili. Najbolša je Tomažova žlindra (6 do 8 met. centov na 1 hektar. Hektar je 10.000 kvadratnih metrov).

Plitvo orjemo samo v leti, napriko te, gda trbe kem več zemle v najkračšem časi obrnoti, ka strnišče hitrej sprhne, pa se travino seme z zemlov pokrije, ka se potom lejko nanagloma sklije. Tudi gnoj se ne sme tak globoko podarati, ka zrak ne bi mogeo do njega, zato ka te ne more sprhneti. Umetna gnojila se lejko globoko podorjejo, tem to ne škodi.

Po globokom oranji pridejo pomali vse spodanje plasti na površje, gde je svetlost, zrak pa toplota prehodi. Temelito zrahljanje zemle se pripórača zlasti te, gda nakanimo sejati ali saditi okopavine (krumplice, kukorico) ali detelico.

Po oranji moremo dati zemli vseli telko časa, ka podorane rastlinske snovi, kak strnišče, travina, gnoj itd., lejko docela zegnjlajo. Pri tom se razvija voglikova kislina,*) štera jako dobro vplivle na razdrobljenje, razkrajanje zemle. Po treh do petih tjeđnov začne zemla prih pravoj vlažnosti vreti, pa postane gojđna pa mejka. To se pozna pri razpadanji malih grüdic, pa tudi v tom, ka se tak vidi, kak či bi bile grüdice prevlečene z zelenimi, mehi podobnimi rastlinskimi tvorimi.***) Či stoplemo po njivi, se zemla pod nogov nalejci vdira, zato ka je zavrela pa postala mejka. Zrahlane plasti naj se po oranji včas z branov povlačijo, ka se vlažnost bole zadrži. Pri trđih plasteh pa moremo počakati, ka se pokaže trava, pa te povlečimo, ka se tak trava na nikoj spravi.

*) szénsav po vogrskom. To je kislina od vogelja. Vrej. — **) Takša reč, takši stvor, ka rasté. Vrej.